

ШЛЯХ
Василя
Семенови
ча
Стефаник
а
(1871-1936)

Василь Семенович Стефаник народився 14 травня 1871 року в селі Русів (тепер Снятинського району Івано-Франківської області) у заможній селянській родині.

Батько письменника -
Семен Стефаник
(1846-1920)

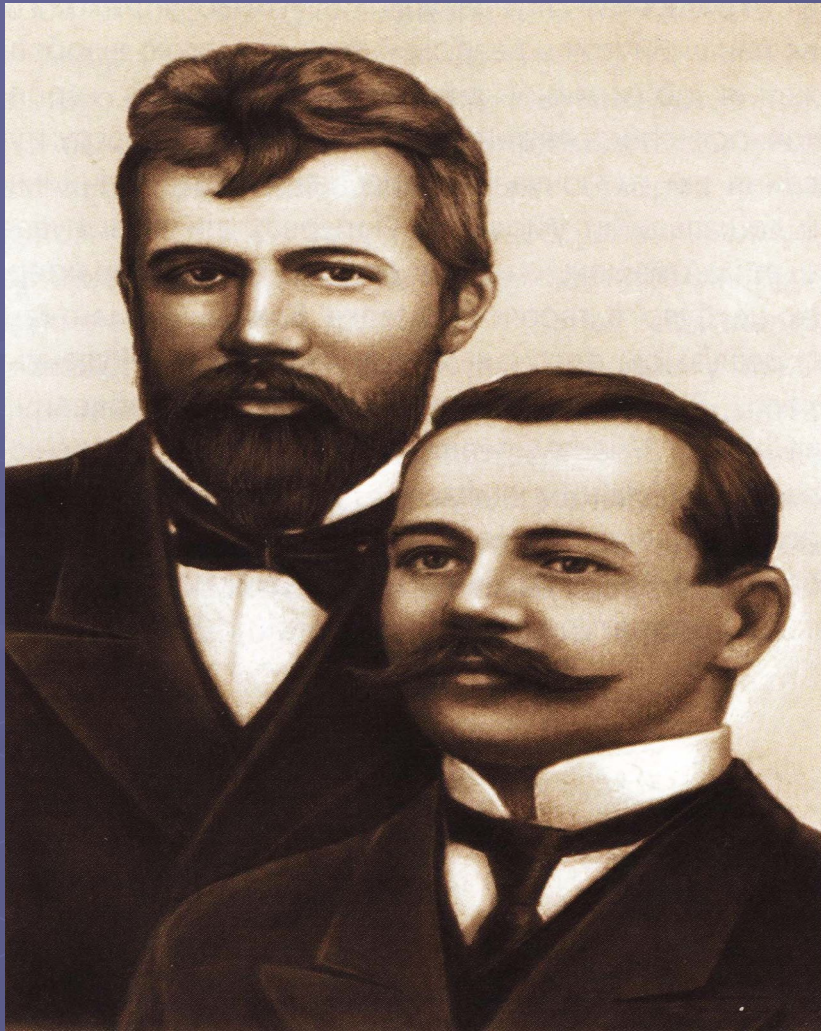

Трьохлітня школа в селі Русові, де навчався Василь Стефаник.

У 1880 році
Семен
Стефаник
віддав свого
сина Василя
до другого
класу
початкової
школи в

1883р. В.Стефаник вступає до польської гімназії в Коломиї, де з четвертого класу бере участь у роботі гуртка гімназичної молоді. Учасники гуртка вели громадсько-культурну роботу серед селян (зокрема, організовували читальні). Стефаник-гімназист починає пробувати сили в літературі. Зі своїх перших творів В.Стефаник опублікував без підпису лише один вірш. У співавторстві з Лесем Мартовичем написав два оповідання: “Нечитальник” (1888) та “Лумера” (1889).

Василь Стефаник і Лесь Мартович

Богдан Лепкий і Василь Стефаник

Після закінчення гімназії (1892) Василь Стефаник вступає на медичний факультет Краківського університету. Однак, за визнанням письменника, з тією медициною “вийшло діло без пуття”. Замість студіювання медицини він поринає у літературне і громадське життя Кракова. Тут існувало товариство студентів-українців “Академічна громада”. Більшість студентів, які належали до нього, тягнулися до радикальної партії. До них приєднався і В. Стефаник. У студентські роки він особливо багато читає, пильно стежить за сучасною літературою, зближується з польськими письменниками.

Стефаник-студент бере активну участь у громадському житті рідного Покуття, розширює творчі контакти з українськими періодичними виданнями, активізує свою діяльність як публіцист.

Літературна діяльність В. Стефаника

Перші літературні спроби В. Стефаника припадають на роки навчання в гімназії; 1897р. в чернівецькій газеті «Праця» надруковано кілька його новел з життя покутського села («Виводили з села», «Лист», «Побожна», «У корчмі», «Стратився», «Синя книжечка», «Сама-саміська»), у 1899р., теж у Чернівцях, з'явилася перша збірка прози Стефаника «Синя книжечка». Літературна критика сприйняла ці перші публікації з великим захопленням як твори цілком зрілого і надзвичайно талановитого автора.

- Перша збірка новел — “Синя книжечка”, яка вийшла у світ 1899р. у Чернівцях, принесла В.Стефаникові загальне визнання, була зустрінута захопленими відгуками найбільших літературних авторитетів, серед яких, крім І. Франка, були Леся Українка, М. Коцюбинський, О. Кобилянська, стала помітною віхою в розвитку української прози.
- Автор “Синьої книжечки” звернув на себе увагу насамперед показом трагедії селянства. Новели “Катруся” і “Новина” належать до найбільш вражаючих силою художньої правди творів В.Стефаника. Вони стоять поряд з такими пізнішими його шедеврами, як “Кленові листки”, “Діточа пригода”, “Мати” та ін. Майстерно змальовано в цих творах трагічні людські долі.

У 1900р. вийшла друга збірка В. Стефаника — “Камінний хрест”, яку також було сприйнято як визначну літературну подію. Тема матері і дитини, жертвовності материнської, батьківської любові з'являється у творах письменника у життєвому переплетінні з іншими темами ще в збірці “Синя книжечка” (“Мамин синок”, “Катруся”, “Новина”). Наявна вона й у збірці “Камінний хрест”.

У творчому пошуку

Третя збірка новел Стефаника — **“Дорога” (1901р.)**, яка становила новий крок у розвитку його провідних ідейно-художніх принципів. У збірці переважають новели безсюжетні, лірично-емоційного плану (“Давнина”, “Вістуні”, “Май”, “Сон”, “Озимина”, “Злодій”, “Палій”, “Кленові листки”, “Похорон”).

- У перших роках ХХ століття твори В.Стефаника були вже відомі в перекладах польською, німецькою, російською, італійською (перекладач Луїджі Сальвіні) та іншими мовами. Коли ж 1903 року В.Стефанік поїхав у Полтаву на відкриття пам'ятника Івану Котляревському і зустрівся там з Лесею Українкою, Оленою Пчілкою, Михайлом Коцюбинським, Михайлом Старицьким, Гнатом Хоткевичем та іншими, то вони привітали його як одного з видатних діячів української літератури.

- У 1903 році разом з іншими відомими письменниками Василь Стефаник відвідав могилу Т. Шевченка в Каневі. З Канева написав Ользі Гаморак: “Осе ж і місце, звідки я поклонився всій Україні”.

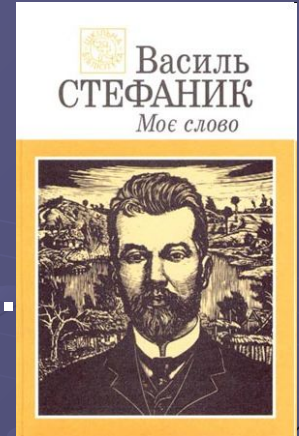
« Моя жінка Ольга - найбільший мій приятель і мати моїх трьох синів »

- Євгенія Калитовська — велике кохання письменника. Вона була заміжня, мала двох дітей, та їм не судилося бути разом. Одружився В. Стефаник з рідною сестрою Євгенії — Ольгою.
- 26 січня 1904 року у Львові пошлюбилися Василь Стефаник з Ольгою Гаморак. Шлюбними батьками на їхньому весіллі були Іван Франко і Северин Данилович. Весільний бенкет відбувся в готелі «Ванда». Відтак подружжя поселилось у Стецеві, де було велике господарство Кирила Гаморака, від якогось часу запущене, бо Стефаників тесть через утрату дружини, а згодом і трьох синів та зятя Івана Плешкана, які повмирали замолоду, не мав ні охоти, ні сил тим ґаздівством опікуватися.
- Молодий ґазда В. Стефаник ревно взявся до справи й невдовзі поставив господарство на ноги.

Невтомний трудівник

- 1905 року виходить збірка новел В. Стефаника “Моє слово”.
- 1907 року виходить окреме видання новел В.Стефаника в російських перекладах у Петербурзі.
- У 1908 році Василя Стефаника обирають депутатом до австрійського парламенту.

Важка розлука

У лютому 1914 року відійшла у вічність дружина, вірна подруга й супутниця життя Василя Стефаника – Ольга Гаморак, залишивши чоловікові трьох неповнолітніх дітей.

Доля була немилосердною до письменника. В. Стефаник тяжко хворів, прибутків від продажу творів не було, дуже бідував. У скрутні для себе часи письменник звертається по допомогу до митрополита Андрея Шептицького. Ці листи справляють болісне враження і не можуть залишити байдужим.

...найбільший артист, який появився у нас від часу Шевченка

І.Я.Франко

- У пору імперіалістичної війни і великих соціальних потрясінь, розпаду Австро-Угорської імперії В.Стефаник знову береться за перо новеліста. Почався другий період його творчості, не такий інтенсивний, як перший, але з чималими здобутками. Хронологічним початком цього періоду можна вважати новелу “Діточа пригода” (написана восени 1916р., а опублікована на початку 1917р.).

Стефанік є поетом мужицької

розпуки

Марко

Черемшина

- У 1927 — 1933 рр. В.Стефанік опублікував ще більше десяти новел.
- В останні роки життя В.Стефанік пише також автобіографічні новели, белетризовані спогади. До них належать такі твори, як “Нитка”, “Браття”, “Серце”, “Вовчиця”, “Слава йсу”, “Людмила”, “Каменярі”.
- 1916р. В.Стефанік пише новелу “Марія”, яку присвячує пам'яті І.Франка. За “Марією” письменник публікує шість новел, які разом із двома названими творами другого періоду (“Діточа пригода” і “Марія”) склали п'яту збірку — “Вона — земля”, видану 1926р.
- У роки перебування Західної України під владою Польщі Василь Стефанік жив майже безвиїзно в с. Русів, де й писав останні твори у вільні від хліборобської праці хвилини.

... Тебе терло життя і наші дороги не
сходилися...

О.Ю.

билянська

...як коротко, сильніше і
страшно пише ця людина

Максим

Горький

- До самої смерті не полишало Василя Стефаника бажання “сказати людям щось таке сильне і гарне, що такого їм ніхто не сказав ще”. І на його долю випало найбільше для художника щастя — він сказав те, що хотів, і сказав так, як хотів.
- Палке серце Василя Стефаника перестало битися 7 грудня 1936 року. Похований письменник у рідному селі Русові.

Батьківщина Василя Стефаника

У Русові В. Стефаник прожив
26 років. Тут минуло
дитинство трьох його синів
— Семена, Кирила і Юрія.
Все життя прожив у селі його
син Кирило, який скінчив
Торговельну школу у Львові.
Він допомагав по
господарству батькові, який
останніми роками тяжко
хворів. А згодом, коли 1941
року в батьківській садибі
було створено Літературно-
меморіальний музей Василя
Стефаника, безкоштовно
віддав половину хати під
експозицію, був директором
музею впродовж 46 років.

2011 року виповнюється 60 років відтоді, як у Русові діє Літературно-меморіальний музей Василя Стефаника. Експозиція музею розгорнута у двох приміщеннях: у трьох меморіальних кімнатах будинку письменника зберігаються його меблі, побутові речі, одяг. Директором музею є Марія Косменко. Їй близький стефаниківський світ. Вона пропагує творчість письменника, виступає з доповідями, проводить екскурсії.

Увічнення пам'яті В.С.

Стефаника

Ім'я Василя Стефаника носять:

- Премія в галузі літератури, мистецтва, архітектури та журналістики — найвища в Івано-Франківській області відзнака, яку присуджує Івано-Франківська обласна державна адміністрація місцевим авторам.
- Прикарпатський національний університет в Івано-Франківську
- Національна бібліотека у Львові
- Публічна бібліотека у Києві
- Вулиця у Львові
- Вулиця у Стрию

Василеві Стефанику споруджено:

- пам'ятник у Львові на вулиці В.Стефаника перед входом у Національну бібліотеку імені В. Стефаника
- пам'ятник в Івано-Франківську у подвір'ї

**Пам'ятник
Василеві
Стефанику у
Львові на
вулиці В.
Стефаника
перед входом у
Національну
бібліотеку імені
В.С.Стефаника**

Пам'ятник
Василю
Стефанику в
місті Івано-
Франківську
перед входом
у
Прикарпатськи
й університет
імені В.С.
Стефаника

Презентацію підготувала вчитель
української мови та літератури
Івано-Франківської ЗШ І-ІІІ ступенів №18
Павлюк Марія Петрівна

